

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo XVI. Antiqua Monvmenta Ad Historiam Mediae Aetatis Illvstrandam,
Nvnqvam Edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1601

De Execrabili Pvgna apud Tubingen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64144](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64144)

DE EXECRABILI PVGNA
apud Tubingen.

Interea Hugo Palatinus comes de Tubingen in comitatu;
quem à patre istius possederat, quosdam de ministeriali-
bus eius, iniusto, vt aiunt, iudicio damnatos, patibulo suspē-
dit; ac castrum eorundē Moringen destruxit. Pro quo Dux
Gvelfo querimonia cum impetens, & pro satisfatione hu-
mili ab eo responsum accipiens, vt erat māsuētissimus, ab
impetitione, licet querimonia non deponeret, cessauit.
Deinde procedente tempore pater filium de Italia reuo-
cauit, ipseque illo iturus & negotia terrę per se tractaturus filio
omne patrimoniu & possessiones, quas ex parte matris ha-
bitur^o erat, ex integro tradidit; Sicque factum est, vt recedēte
patre Gvelfo prestatam querimonia renouaret, & Palatinu
illum pro satisfatione sepius ac sepius impeteret. Ille autē
non tam in suis suorumque virib. quam in Friderici Ducis fi-
lij Conradi Regis confidens, qui & eum ad hoc impellebat,
quasi bonę famę Gvelfonis inuidens, & honestis actib. eius
derrahens, responsionē contumacem ac minacē pro satis-
fatione obtulit; per quam & animu iuuenis ad rebellandū
incitauit, & toti Alamañie execrabile infortunium & infau-
stā depopulationem machinabatur. Gvelfo .n. sibi illatam
iniuriam amicis, cognatis, & fidelibus suis exponens, omni-
um animos in adiutorium sibi cum optima voluntate ascii-
uit. Conueniunt ergo collecto milite Episcopi tres Augu-
stensis, Spirensis, V Vormatiensis; Bertholdus Dux de Za-
ringē; Bertoldus Marchio de Voheburch, Herimañus Mar-
chio de Baden; Rudolphus Comes de Pfullindorf, Albert^o
Comes de Habespurch, duo fratres Comites de Calevve,
duo de Berge, Goteфрид^o cū Rudolfo fratre de Romesperch,
Hartmannus de Kilichbergh, Henricus de Feringen
Cc 2. Comites;

MCCLXV
SJJ
m, m,
SIV
24

Comites; Conradus Aduocatus Constantiensis cum
 teris terræ nostræ Maioribus, quinq; milibus & ducentis
 maiorum & eo amplius. & castra non longe à Conigen
 vesperam sabbati v. idus septembris ponentes, domo
 cum diem in quiete & ocio deducere statuerunt. In ad
 sa autem parte Fridericus Dux cum omnibus, quos armis
 vel terrore excitare poterat, Zolrenses omnes cum magno
 apparatu ac alij quam plures erant, & militem suum con
 natum secum in castro locauerant, totaq; illa nocte ali
 rationi incumbabant, alij de satisfactione, & compositione
 anxie tractabant. Sed Domino, qui omnium nouit cogitationes
 cuius & iudicia abyssus multa, aliter ordinante seu per
 tonte terminatum est. Quidam enim de nostris, minus
 uidè ac parum præmeditantes euentum rei, cæteris
 rantibus, ac diem ocio deducere volentibus, castris
 horam vi. prorumpunt, & cum quibusdam de hostibus
 simili temeritate à suis prodierant, prope castrum sub
 lis inimicorum congregiuntur. Fit igitur clamor in castris
 nostri profiliunt, arma arripiunt, quiq; alios in quo poterant
 præuenire satagunt. Sicq; fit vt alijs præcurrentibus, &
 subsequentibus, plurimi confusim, & sine acie ad locum
 gressionis suis auxilium perueniunt.

Interim & hostes de Castello non minus properant
 locum sibi tutiorem eligunt, & nostris aditum difficillimum
 super ripam fluminis in modum vallis præsignant. Magna
 multitudo nostrorum acie coadunata Heinrico Comite
 de Veringen aduolat, sed præ difficultate aditus per
 ad locum cōgressionis transferant. Fortissime tamen
 qui congressi sunt, per spacium duarum horarum pugna
 est, licet nullus vtriusq; partis excepto vno corruisset.
 enim armis omnes muniti erant, vt multò facilius capi
 occidi potuissent. Itaq; illis, vt dictum est, conflictum ha

reibus, cæteri fugam arripiunt, hostibusq; immeritam victo-
riam dantes, sibi ac posteris perpetuum opprobrium accu-
mulant. Hostes igitur cognita fuga primo illos, qui cōgressi
erant, paucis emeris captiuantes ad castrū remittunt: De-
inde alios insequentes velut oues de pascuis ad caulas pro-
pellentes, vt totam summam comprehendam, D. C C C C.
captiuos cum maxima præda abducunt. Reliqui præsidio
sylvarum ac montium seu vicinorum castellorum effugiūt.
Gvvelfo ad castrum Achalmen tribus tantum comitatus
peruenit.

Eodem tempore Gvvelfo pater de Italia reuersus, au-
dito quod acciderat, pro redimendis captiuis agebat. Hugo
igitur inuito consilio captiuos reddidit, & facta composi-
tione, terra eius ab omni vastatione per annum quieuit. Trans-
acto anno pax inter eos rumpitur, terra omnis circumqua-
que depopulatur, castra eius duo, Chelminzē scilicet & In-
uallare destruantur; in quibus de suis X L. captiuantur. Ille
itaq; fractus animo propugnatorem suum Fridericum Du-
cem de auxilio interpellans ad Ducem Boëmiæ auxiliij gra-
tia ire compulit. Qui collecta multitudine Boëmos gentem
horribilem ac Deo hominibusq; odibilem in fines nostros
adduxit, rotamque Germaniam à lacu Lemanno vsque Bo-
ëmiam execrabilibus spurcitijs illorum & turpissimis de-
prædationibus ac incendijs inter Epiphaniam & Purifica-
tionem sanctæ Mariæ commaculauit; anno videlicet ab In-
carnatione Dom. M. CLXVI. Humiliata est & illico eius-
dem Palatini contumacia. In feria enim IIII. capitis ieiunii
sub generali curia Vlmæ habita, in præsentia Ducis Hein-
rici Domini nostri sub oculis quoque ipsius Imperatoris ac
Friderici Ducis, idē Hugo Gvvelfoni iuniori ad deditiōnē
venit, ac se pedibus eius prosternens custodiæ mancipari,
& vinctum abduci non respuit; & sic in captiuitate vsque ad

Cc 3   obitum

obitum ipsius Gvvelfonis per annum scilicet & dimidium
netur. In subsequenti verò Hyeme circa Epiphaniam
Gvvelfo senior Hierosolymitanum iter aggreditur, & in
Italia Imperatorem reperiens, ac filium suum cum omnibus
ad se spectantibus gratiæ eius commendans, Pascha factum
apud Sepulchrum Domini celebrauit. Interea Imperator
Gvvelfum iuniorem multis illectum promissionibus
in Italiã reuocat. Qui collecto milite sub Paschali tempore
Pireneum per iugũ, * VII. montes, qui Rhenus & Oceanus
fluuium oriuntur, transcendens Papiam vsq; peruenit. Vnde
legatos Imperatoris inueniens & stipedium ab eis promissa
recipiens, in Tusciam, negocia terræ vbiq; tractans, transiit
uit: & sic ad Imperatorem circa medium Iulium non longe
à Roma peruenit. Eodem quoq; tempore pater eius Hierosolymis
veniens, reuersus Romæ ei occurrit, ac visis Imperatoris
detestabilibus piaculis, ipsum & omnem exercitum
detestans, ad propria per vallem Tridentinam reuertitur.
Imperator enim tanta eo tempore in destructione Ecclesiarum,
in strage populorũ, siue alijs abominationibus Romæ exercuit,
vt vindictam Dei iusto iudicio sequi oporteret. Maxima. n. pars
exercitus interijt: Episcopi Colonia, Spiræ, Ratisponensis,
Bragensis, Veronensis, Leodiensis; ac cæteri principes,
Fridericus scilicet Dux filius Conradi Regis, Gvvelfo Dux filius
Gvvelfo Ducis, Benrengarius Comes de Sultzbach, Henricus Comes
de Cuningen, cum pluribus Regni huius Maioribus occubuerunt.
Quorum omnium penè ossa carnibus excœctione consumptis,
ad propria reducta sunt. Transtara sunt autem & ossa
Gvvelfonis nostri, & in monasterio Staingadem à patre suo
fundato reposita sunt.

Anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo primo

Hodie: Pre-
ner.
Leg. septem
montes, quibus
Rhenus & Oe-
anus fluuij oriū-
tur.

primo, Gvelfo Dux senior iter Hierosolymitanum aggressus est. Tertio Calendas Aprilis.

Anno Dominicæ Incarnationis M. CIX. IV. Idus Ianuarij prælium iuxta Idungensheim inter duos Comites Rudolphum videlicet Comitem Bregantinum, & Hartimannum Comitem de Kilichberg commissum; Cæsis ex utraq; parte plurimis, cruenta tandem Victoria Hartimanno cessit. Cecidit in eo conflictu V Valtherus Comes, & alii complures.

Anno Dominicæ Incarnationis M. CXI. Expeditio Romam facta est per Heinricum V. in qua Paschalis Papa captivatur.

Anno M. CXXIII. translatio sancti Cûnradi facta est. vi. Cal. Decembris.

Anno M. CXXIII. Heinricus Dux iunior, qui postea in Saxonia humatus est, arma accepit.

Anno M. CXXIV. inceptum est Monasterium sancti Martini VVingartin.

Anno M. CXXVII. Heinricus Dux senior cum coniuge sua VVulfildi, quæ xvi. tantum dies superuixit, obiit.

Anno M. CXXXV. Heinricus Dux filius Heinrici, postea Bavariz & Saxoniz Dux, in Pentecoste baptizatus est. Quo & in anno pater eius in secunda expeditione Lotharii Imperatoris soceri sui per Italiam in Apuliam mille ducentas loricas duxit.

Anno M. CXXXIX. Heinricus Dux qui in Saxonia humatus est, obiit.

Anno M. CXL. VVelfo Dux Leopaldum Ducem Bavariz in Idibus Augusti pugna iuxta castrum Valeium aggressus vicit; ipse verò eodem anno in festo sancti Thomæ à Rege Cûnrado apud V Vinisperch deuictus est.

Anno

REGAN
S 33
Ving. im.
S 1 V
24

Anno M. C XLVII. Iter illud Hierosolymitanum
Conrado Rege nostro & Ludovvico Rege Francorum
ctum est.

Anno M. CL. VVelfo apud Flochperg cum principibus
& militibus Regis. Conradi confictum habens
ctus est.

Anno M. CLII. Fridericus regni gubernacula
pit.

Anno M. CLIII. diuortium factum est Constantiam
inter Fridericum & Adilam filiam Diopoldi Marchionis

Anno M. CLIV. Fridericus expeditionem Romanam
aggressus est, in qua Imperiali benedictione ab Adriano
pa sublimatur. In festo sancti Michaëlis recedens, & postea
num in eodem tempore reuertens.

Anno M. CLVII. Regni verò Friderici VI. magna
& frigus insolitum circa Passionem Domini in horum
quod mortalitas hominum ad tempus, & exustio maris
per totam æstatem subsequuta est. Porro in ipsa die Kalen-
darii Iulii tanta seueritas grandinis, tantaque concussio
torum inualuit, vt segetes circumquaque consumeret, &
bustiores arbores radicitus euelleret. In Altendorfen fraxi-
que cœnobio campanas omnes vsque ad duas de minoribus
bus confringeret, ædificia etiam castrorum que munitiones
humo prosterneret.

Anno M. CLVIII. Fridericus Imperator secundam
peditionem in Italiam imprudenter mouit, propter rebelles
Mediolanenses. Sed quia ex leui eos itinere vincere non
quiuerat, Principes qui relictis fuerant, sequenti anno suble-
quantur; Henricus videlicet Dux Bauariorum & Saxoniae
circa Pentecosten, in mille ducentis loriceis. VVelfo vero
circa festum sancti Michaëlis in trecentis loriceis. Teutonicorum,
anno videlicet M. CLIX.

f. Kalendarum.

Sequitur

Sequenti anno, id est, M. C. LX. Dux Heinricus rediit ab expeditione.

Anno M. C. LXII. in festo Sancti Clementis diffidium factum est inter Heinricum Ducem & Vxorem suam Clementiam filiam Conradi Ducis Constantiæ. *al. anno 1167.*

Anno M. C. LXVI. deuastatio Boërniorum sub Ducatu Friderici Ducis filij Conradi Regis in partibus istis facta est. *al. anno 1167.*

Anno M. C. LXVII. Gvelfo secundo Hierosolymitanum iter persoluit: filiusque eius Gvelfo eodem anno defunctus est.

Anno M. C. LXXII. Heinricus Dux Bauariorum & Saxonum Hierosolymitanum iter aggressus est circa Purificationem sanctæ Mariæ.

Anno M. C. LXXIV. Fridericus Imperator expeditionem tertio in Italiam mouit, circa festum sancti Matthæi: & in sequentis Paschæ vigilia conflictum cum Italicis habuit apud Alexandriam.

Anno M. C. LXXVI. in diebus Rogationum feriam quarta fuga miserabilis, & deuastatio in partibus istis facta est, Episcopo Coloniensi, & Comite Flandriæ cum aliis quam pluribus hinc transeuntibus, ab Imperatore in Italiam auocatis.

Anno M. C. LXXVII. Vnio Ecclesiæ sub Alexandro Papa reddita est.

Anno M. C. LXXX. infra festum sancti Galli & sancti Martini Fridericus Imperator habita curia Herphurt Ducem Saxonum & Bauariorum duobus annis bellis attritum exilij proscriptione damnauit.

Anno M. C. LXXXII. Indictione prima & *Idus Nouembris dedicatum est monasterium nouum sancti Martini V Vingarten à venerabili Bernio Cōstantiensi Episcopo. ** f. ad Idm.*

Dd

Anno

MCCLXXII
SII
my
SIV
24

Leg. Anno M.
C. LXXXIV.
vbi constat ex
Godefr. mona-
cho, Chron. Au-
gust.
* f. scilicet.

Suspectus nu-
merus propter
anteriores, &
ea, quæ Chron.
sequens habet
sub an. 1191.

Anno M. CLXXX. vero filij Imperatoris Friderici
* S. Henricus Rex, & Fridericus Dux Sueuorum in
tecostes Moguntia arma sumpserunt.

Eodem anno in Augusto Imperator sine armis Italia
ingressus est, & à Veronenfibus cum maximo honore
sceptus.

Sequenti dehinc anno Henricus Dux Saxonum
festum sancti Michaëlis de Anglia reuersus est.

Anno M. CLXXXI. VVelfo Dux illustrissimus
VVingartensi cœnobio duas Curias hæreditario à se
possellas contradidit, Berge videlicet & VVillare cum
mnibus appendentiis suis, & omni vtilitatis prouentu,
exinde prouenerit, pratis & nemoribus, pascuis, molendinis,
aquis, aquarum decursibus; & insuper beneficia, quibus
vasalli sui inbeneficiati erant, ea conditione dedit, ut
iisdem beneficiis dum viuunt, vtantur, successores vero
eorum, nisi secundum velle Abbatis & fratrum de his
hæreditabunt. Acta sunt hæc * Idus Augusti, regnante

Friderico Imperatore serenissimo, in villa Ma-
migen testibus quam pluribus a-
stantibus.

F I N I S.

